PRIKAZ DUŽNOSTI DIREKTORA U POSLOVANJU TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Franić Lozić, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:718413

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

PRIKAZ DUŽNOSTI DIREKTORA U POSLOVANJU TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Mentor:
dr. sc. Ratko Brnabić

Studentica:
Petra Franić Lozić

Split, 2016.

SADRŽAJ

SAŽETAK 1

ABSTRACT 1

UVOD 2

1. UPRAVA 4

1.1. Svojstva članova uprave 4

1.2. Vođenje i zastupanje društva 5

1.3. Dužna pozornost i odgovornost članova uprave 6

1.4. Nadležnosti glavne skupštine 7

2. UPRAVNI ODBOR 9

2.1. Svojstva osoba koje mogu biti članovi upravnog odbora 10

2.2. Izbor i imenovanje članova upravnog odbora 11

2.3. Trajanje mandata članova upravnog odbora 13

3. OVLASTI UPRAVNOG ODBORA 14

3.1. Vođenje društva 14

3.2. Imenovanje i opoziv imenovanja izvršnih direktora 15

3.3. Nadziranje vođenja poslova društva 16

3.4. Zastupanje društva prema izvršnim direktorima 16

4. NAČIN RADA UPRAVNOG ODBORA 18

4.1. Konstituiranje upravnog odbora 18

4.2. Sjednice upravnog odbora 19

4.3. Odlučivanje u upravnom odboru 20

4.4. Obaviještenost članova upravnog odbora 21

4.5. Pomoćna tijela upravnog odbora..... 21

5. DUŽNA POZORNOST I ODGOVORNOST ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA……23

6. PRESTANAK ČLANSTVA U UPRAVNOM ODBORU..... 25

6.1. Načini prestanka članstva u upravnom odboru 25

6.2. Istek trajanja mandata 25

6.3. Opoziv člana upravnog odbora 26

6.4. Ostavka člana upravnog odbora 27

6.5. Ostali načini prestanka članstva u upravnom odboru 28

7. ODNOS DRUŠTVA, PREDSJEDNIKA I ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA 30

7.1. Pravna narav odnosa društva, predsjednika i članova upravnog odbora 30

7.2. Pravo i ograničenja predsjednika i članova upravnog odbora 31

8. IZVRŠNI DIREKTORI..... 33

8.1. Imenovanje izvršnih direktora..... 33

8.2. Odnos između izvršnih direktora 34

8.3. Ovlasti izvršnih direktora i njihov odnos s društvom 35

8.4. Dužna pozornost i odgovornost izvršnih direktora..... 36

ZAKLJUČAK..... 38

LITERATURA 43

SAŽETAK

Glavni cilj ovog završnog rada je prikazati dužnosti direktora u poslovanju trgovačkog društva. Obavezni organi društva dualističkog ustroja su uprava, nadzorni odbor i skupština, a kod monističkog ustroja upravni odbor i skupština. Uprava društva sastoji se od jednog ili više direktora.

Kao članovi upravnog odbora razlikuju se izvršni direktori koji imaju ovlast vođenja poslova društva i neizvršni direktori koji nadziru njihov rad. U radu se promatra odnos između direktora i načina rada upravnog odbora, dužnosti i odgovornosti članova upravnog odbora te prestanak članstva u upravnom odboru. Upravljajući društvom direktori obavljaju i funkcije koje uključuju planiranje, organiziranje, koordiniranje, usmjeravanje i kontrolu ukupnih resursa društva.

Ključne riječi: trgovačko društvo, uprava, upravni odbor, direktori, dužnosti direktora

ABSTRACT

The main purpose of this final paper is to show duties of directors in the the company business. In companies with dualistic structure required authorities are the Management board, Supervisory board (Monitoring Committee) and Assembly, while in the monistic structure are of the Management Board and Assembly. The management consists of one or more directors.

As members of the Assembly there is a difference between CEOs who have the authority to conduct the affairs of society and non-executive directors who oversee their work. This paper analyzes the relationship between the Director and the operation of the Assembly, the duties and responsibilities of the Assembly members and termination of the membership. Managing directors and CEOs of the company perform functions which include planning, organizing, coordinating, directing and controlling the total resources of society.

Key words: Company, The Management, The Assembly, Directors, Duties Of The Director (CEO)

UVOD

Svako trgovačko društvo, neovisno o temeljima udruživanja posluje i djeluje radi ostvarenja određenih ciljeva. Ciljevi društva moraju biti u skladu prvenstveno s pravnim poretkom, statutom i drugim aktima društva.

Metodologija izrade rada obuhvaća definiranje problema i predmeta istraživanja, definiranje ciljeva, te metoda koje se koriste za prikupljanje, analizu i interpretaciju podataka.

Predmet ovog istraživanje je prikaz dužnosti direktora i načina rada upravnog odbora u poslovanju trgovačkog društva, tj. odnosi između izvršnih direktora i njihov odnos s društvom. Dužnosti direktora i način rada upravnog odbora u poslovanju trgovačkog društva propisan je Zakonom o trgovačkim društvima (Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15).

Izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima iz 2007. godine (Narodne novine 107/07) otvorena je mogućnost osnivačima dioničkog društva da statutom društva izaberu ustanovljavanje upravnog odbora dioničkog društva. Na taj način se otvara mogućnost izbora između monističkog ili dualističkog modela unutarnjeg ustrojstva dioničkog društva. Novi članak 272.h Zakona o trgovačkim društvima ovlašćuje upravni odbor na vođenje poslova društva, postavljanje osnova za obavljanje predmeta poslovanja, nadzor vođenja poslova društva, zastupa društvo u odnosu na izvršne direktore, sazivanje glavne skupštine kada to zahtijevaju interesi društva, vođenje poslovnih knjiga, pokretanje stečajnog postupka i utvrđivanje godišnjih financijskih izvješća.

U upravnom odboru se razlikuju izvršni direktori koji imaju ovlast vođenja poslova društva i neizvršni direktori koji nadziru njihov rad. S obzirom na to na izvršne direktore se primjenjuju odredbe koje se odnose na članove uprave, a na neizvršne direktore se primjenjuju odredbe koje se odnose na članove nadzornog odbora. Većinu članova upravnog odbora moraju činiti neizvršni direktori, a

predsjednik i prvi zamjenik predsjednika upravnog odbora ne smiju biti osobe koje su istodobno i izvršni direktori društva

Koncipiranje i izrada rada temeljeni su na sustavnom proučavanju dostupne stručne literature, knjiga, stručnih i znanstvenih radova, priručnika, zakona, propisa, nastavnih materijala kao i korištenjem interneta.

U okviru izrade dijela rada korištena je metoda analize i sinteze, metoda kompilacije, te metoda deskripcije. Metoda analize odnosi se na raščlanjivanje složenijih pojmova, sudova ili zaključaka na manje i jednostavnije sastavne dijelove kako bi se mogli pojedinačno izučavati. Metoda sinteze je obrnut proces, predstavlja postupak znanstvenog istraživanja putem spajanja dijelova ili pojedinačnih elemenata u jednu cjelinu. Metoda deskripcije temelji se na opisivanju činjenica i empirijskom potvrđivanju veza i odnosa među činjenicama. Metoda kompilacije podrazumijeva preuzimanje tuđih rezultata, opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja.

1. UPRAVA

Upravu dioničkoga društva čini jedna ili ju čini više fizičkih osoba (direktori), čiji se broj određuje statutom. Njime se može odrediti najveći broj članova koji uprava mora imati. Sastoji li se uprava od više osoba, jedna od njih mora se imenovati predsjednikom.[1]

1.1. Svojstva članova uprave

Zakon o trgovačkim društvima određuje svojstva članova uprave. Kao člana uprave trgovačkog društva može se imenovati samo potpuno poslovno sposobna fizička osoba, a statutom društva mogu se odrediti i druga svojstva i/ili dodatni uvjeti koje moraju ispunjavati osobe da bi se mogle imenovati u upravu društva.[2]

Propisima se postavljaju ograničenja za imenovanje predsjednika i članova uprave pa tako Zakon o trgovačkim društvima propisuje da u upravu društva ne može biti imenovana osoba koja je osuđena za određena kaznena djela i osoba protiv koje je izrečena sigurnosna mjera.

Statutom društva može se odrediti da članovi uprave imaju zamjenike. Oni se smatraju pravim članovima uprave te imaju ista prava i obveze, samo što se u unutarnjoj hijerarhiji uprave nalaze iza ostalih članova uprave.

Zbog stroge podjele funkcija među organima društva, koja proizlazi iz primjene dualističkog koncepta ustroja njegovih organa, i sprečavanja štetnog utjecaja na članove uprave, članom uprave ne može biti ni osoba koja je član nadzornog odbora istoga društva, član nadzornog odnosno upravnog odbora u društvu koje je s obzirom na društvo o upravi kojeg je riječ vladajuće ni član nadzornog odnosno upravnog odbora u društvu u kojemu je član uprave ujedno i član tog odbora.

---

[1] Petrović, S., Ceronja, P. (2013): Osnove prava društava, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, str. 115.
[2] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 (čl. 239.)

1.2. Vođenje i zastupanje društva

Uprava vodi poslove društva na vlastitu odgovornost i zastupa društvo. Ako se uprava sastoji od više osoba, članovi uprave ovlašteni su da poslove vode samo zajedno. Statutom se može odrediti i drugačiji način vođenja poslova, ali se ne može odrediti da se u slučaju različitih mišljenja članova uprave smatra da je donesena odluka za koju se odlučila manjina. Ako su glasovi pri odlučivanju jednako podijeljeni, a statutom se za taj slučaj drugačije ne odredi, odlučujući je glas predsjednika uprave.[3]

Vođenje poslova društva obuhvaća svako djelovanje usmjereno na ostvarivanje svrhe radi koje je društvo osnovano. Uprava poslove društva vodi na vlastitu odgovornost. To, zapravo, znači da uprava donosi odluke iz svoje nadležnosti samostalno, na temelju vlastite poslovne prosudbe što je za društvo korisno i povoljno i što služi njegovim interesima.[4]

Premda je uprava u vođenju poslova samostalna, ona je ipak vezana pravilima struke te njezini članovi moraju djelovati kao uredni i savjesni gospodarstvenici odnosno uredni i savjesni voditelji poslova. Uprava je u prvom redu dužna brinuti se o trajnoj rentabilnosti društva te nije vezana obvezom postizanja najveće moguće dobiti.

Pri zastupanju društva, uprava je ovlaštena poduzimati sve pravne radnje zastupanja u poslovima, pred sudom i drugim organima vlasti. Ako se uprava sastoji od više osoba, a statutom se drugačije ne odredi, članovi uprave ovlašteni su zastupati društvo samo skupno. Za očitovanje volje prema društvu dovoljno je da je ona očitovana prema jednome članu uprave.

Statutom se može odrediti da su za zastupanje ovlašteni pojedini članovi uprave sami ili zajedno s prokuristom. Ako je na to ovlašten statutom, takvu odluku može

---

[3] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 (čl. 240.)
[4] Petrović, S., Ceronja, P. (2013): Osnove prava društava, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, str. 120.

donijeti i nadzorni odbor. Članovi uprave potpisuju se u ime društva pri čemu moraju navesti tvrtku društva i svojstvo članova uprave.[5]

Da bi ispunila svoju obvezu vođenja poslove društva, uprava mora poduzimati radnje prema trećima. Među tim se radnjama posebno ističe sklapanje pravnih poslova. Na taj način uprava obavlja svoju drugu važnu zadaću, a to je zastupanje društva. Pritom, zapravo, nije riječ o posebnim poslovima koje bi obavljala uprava, već o mjerama vođenja poslova društva koje se u odnosu prema trećima iskazuju kroz zastupanje.[6]

Ovlast uprave da zastupa društvo ne može se ograničiti, ali su članovi uprave dužni u odnosu prema društvu poštovati ograničenja u vođenju poslova koja su im u okviru propisa postavljena statutom, odlukama nadzornog odbora i poslovnikom o radu uprave.[7]

1.3. Dužna pozornost i odgovornost članova uprave

Od članova uprave se traži da vode poslova društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika i da očuvaju poslovnu tajnu društva. Članovi uprave moraju štititi interese društva i ne poduzimati radnje kojima mu mogu nanijeti bilo kakvu štetu. Zbog takvih dužnosti podvrgnuti su i oštroj odgovornosti koja se temelji na njihovom položaju članova organa društva, a ne na ugovoru koji su sklopili s društvom.

Članovi uprave odgovaraju za svaku krivnju koja se pretpostavlja pa je na njima teret dokaza da nema krivnje za nastalu štetu. Mjerilo za pozornost koju mora pokazati svaki član uprave jest način kako bi postupao samostalni voditelj poduzeća koji je svjestan svojih dužnosti i koji ne upravlja poslovanjem sa svojim,

---

[5] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 (čl. 241.)
[6] Petrović, S., Ceronja, P. (2013): Osnove prava društava, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, str. 121.
[7] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 (čl. 242.)

nego tuđim sredstvima onako kako to čini osoba kojoj je povjerena briga o tuđim imovinskim interesima.[8]

Član uprave čini povredu dužnosti i ako dovoljno aktivno ne sudjeluje u radu uprave, ne obavi potrebne radnje nadzora, zna za štetnu radnju, ali joj se ne usprotivi i sl. Pri podjeli poslova u upravi za istu stvar jedan član uprave može odgovarati zbog toga što je poduzeo neku radnju ili ju je propustio poduzeti, drugi jer je to znao, ali na to nije reagirao, treći jer je propustio obaviti potreban nadzor, četvrti jer se pasivno držao pri odlučivanju i sl.

1.4. Nadležnosti glavne skupštine

Glavna skupština je organ dioničkoga društva u kojemu djeluju dioničari. Pravo sudjelovanja na glavnoj skupštini imaju u pravilu svi dioničari društva, čak i oni koji su imatelji dionica bez prava glasa, premda ne mogu sudjelovati u donošenju odluka glavne skupštine. Glavna skupština je organ u kojem dioničari kao članovi društva stvaraju njegovu volju i mjesto gdje se ostvaruje dioničarska demokracija.

Glavna skupština može odlučivati samo o pitanjima izričito određenim zakonom i statutom društva

Sazivanje glavne skupštine i pripreme za njezino održavanje detaljno su uređeni zakonom. Time se nastoji osigurati njezino nesmetano odvijanje, zaštititi pravo dioničara da sudjeluju na glavnoj skupštini i odlučuju na njoj te posebnu zaštitu pružiti manjini, pazeći pritom da manjina ne sprečava normalan rad glavne skupštine. [9]

Glavnu skupštinu vodi predsjednik. Tu dužnost može stalno obavljati ista osoba, a u praksi je to često predsjednik nadzornog odbora, ili se ona može mijenjati za

---

[8] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 (čl. 252.)
[9] Petrović, S., Ceronja, P. (2013): Osnove prava društava, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, str. 135.

svaku glavnu skupštinu odnosno izabrati za određeno vrijeme. Način izbora predsjednika svakako bi valjalo odrediti statutom društva.[10]

Kod nas se razlikuje glavna i posebna skupština. U glavnoj skupštini imaju pravo sudjelovati svi dioničari, a na posebnoj samo određeni dioničari za koje je u Zakonu o trgovačkim društvima ili statutu propisano da donese posebne odluke. Za posebnu skupštinu vrijede isti propisi kao i za glavnu, a razlika je samo što sazivanje posebne skupštine ili objavljivanje onoga što se pritom mora objaviti mogu zahtijevati oni dioničari koji na njoj imaju pravo glasa i koji raspolažu dionicama koje zajedno čine najmanje deseti dio svih udjela na temelju kojih mogu sudjelovati u donošenju odluka i glasovati na takvoj skupštini.

[10] Petrović, S., Ceronja, P. (2013): Osnove prava društava, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, str. 138.

2. UPRAVNI ODBOR

Do 2007. godine u prema Zakonu o trgovačkim društvima u Republici Hrvatskoj postojao je samo dualistički ustroj organa dioničkog društva. Novela Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15) iz 2007. godine uvela je prvi put mogućnost izbora između dualističkog i monističkog ustroja organa dioničkog društva. Navedene izmjene i dopune Zakon o trgovačkim društvima, glede izbora između dualističkog i monističkog ustrojstva stupile su na snagu 1.4.2008. godine.

Najvažnija karakteristika dualističkog upravljanja trgovačkim društvom je ta da je funkcija nadzora odvojena od funkcije upravljanja. U tom slučaju, obavezni organi društva kapitala su uprava, nadzorni odbor i skupština. Kod monističkog sustava upravljanja funkcija upravljanja i nadzora spojene su u jednom organu. U tom slučaju su obavezni organi društva upravni odbor i skupština.

Upravni odbor predstavlja jedan od organa upravljanja društvima kapitala. Upravni odbor obavlja izvršnu funkciju, odgovara za uspješnost poslovanja te promiče interese dioničara.[11]

Da bi društvo imalo monistički ustroj organa u statutu se mora odrediti da ono ima upravni odbor te broj članova tog odbora i broj izvršnih direktora. Upis osnivanja društva s monističkim ustrojem organa nije moguć ako ono nema izabrane, odnosno imenovane članove upravnog odbora i imenovane izvršne direktore.[12]

Upravni odbor sastoji se od najmanje tri člana, a statutom se može odrediti da ima i više članova. Bitno je da broj članova uvijek mora biti neparan, a također su propisani i uvjeti u kojima upravni odbor mora imati više članova. Kada Zakon

---

[11] Hrvatski leksikon, Upravni odbor, dostupno na: http://www.hrleksikon.info/definicija/upravni-odbor.html (24.2.2016.)

[12] Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija, str. 2.

postavlja granice broju članova upravnog odbora, to se odnosi na cijeli upravni odbor bez obzira na to biraju li se ili se imenuju njegovi članovi.

"U propisima se ne navodi točan broj članova upravnog odbora, već se postavlja okvir unutar kojeg se statutom može odrediti njihov broj."[13] Ukoliko društvo raspolaže temeljnim kapitalom do 12.000.000,00 kuna, može imati 9 članova upravnog odbora. Društva s temeljnim kapitalom do 80.000.000,00 kuna mogu imati upravni odbor od 15 članova, a oni s temeljnim kapitalom preko 80.000.000,00 kuna mogu imati najviše 21 člana.[14] Broj članova može se mijenjati, no to mora biti predviđeno statutom.

Zakonom nije određen broj izvršnih i neizvršnih direktora, a nije ni zabranjeno da se ovo pitanje uredi također statutom. "Glavna skupština izabire članove upravnog odbora, a taj odbor odlučuje hoće li neki od njih biti i izvršni direktor."[15]

2.1. Svojstva osoba koje mogu biti članovi upravnog odbora

U pogledu svojstava osoba koje mogu biti članovi upravnog odbora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe koje vrijede za članove nadzornog odbora s jednom iznimkom koja kaže da član nadzornog odbora ne može istovremeno biti član uprave kada u monističkom ustroju organa uprave nema.

Član upravnog odbora može biti svako potpuno sposobna poslovna osoba. Statutom se mogu odrediti uvjeti koje mora ispuniti osoba da bi bila imenovana u upravni odbor.[16] Članom upravnog odbora može ne biti osoba koja je član deset drugih upravnih odbora, te izvršni direktor ili član uprave društava koji su zavisni jedan od drugoga.

---

[13] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 975.
[14] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 254.)
[15] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 977.
[16] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 255.)

Kako u društvima s monističkim ustrojem organa vođenje poslova društva nije striktno odvojeno od nadzora, nema ni funkcionalne podjele nadležnosti između organa društva osim između upravnog odbora i glavne skupštine. Zbog objedinjenja funkcija vođenja poslova i funkcije nadzora u upravnom odboru i jesu osobe koje u ulozi izvršnih direktora zastupaju društvo. Zbog toga članom upravnog odbora može biti i opunomoćenik društva, uključujući i opunomoćenika po zaposlenju.

Član upravnog odbora, ako je u radnom odnosu u društvu, ni u kojem smislu ne smije neposredno ili posredno biti podređen izvršnim direktorima. Neizvršni direktori odlučuju o imenovanju i opozivu izvršnih direktora i u odnosu prema njima zastupaju društvo.

2.2. Izbor i imenovanje članova upravnog odbora

Članovi upravnog odbora biraju se, odnosno imenuju na vrijeme određeno statutom ali najviše na šest godina i mogu biti ponovno birani, odnosno imenovani.[17]

Članove upravnog odbora bira glavna skupština običnom većinom danih glasova ako statutom nije određeno da se za to traži neka veća većina ili ispunjenje dodatnih pretpostavki, odnosno da ih imenuju određeni dioničari ili ako to pod zakonskim pretpostavkama ne učini sud.

Izbor više članova upravnog odbora može se, u skladu sa statutom, provoditi tako da se glasuje o izboru svakog pojedinog člana ili o listi članova koja se prihvaća ili odbija u cjelini. Ako u statutu o tome nema odredaba, o načinu glasovanja odlučuje glavna skupština. Izbor članova upravnog odbora na temelju liste je pogodniji, jer se tako lakše može dobiti sastav tog odbora koji je, s obzirom na

[17] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 272c)

stručnost osoba u njemu, pogodan za obavljanje njegovih zadaća. Tako se lakše kombiniraju stručnjaci raznih struka korisnih za djelotvoran rad.[18]

Izbor je valjan tek kada ga prihvati osoba koja je izabrana, a za to nije odlučan upis u sudski registar. Ne očituje li se izabrana osoba u roku koji joj je za to određen, smatra se da nije prihvatila izbor.

Pravo imenovanja članova upravnog odbora smatra se posebnim pravom dioničara koje se ovlašteniku može oduzeti samo izmjenom statuta i njegovom suglasnošću. Dioničar ovlaštenik se mora poimenično navesti u statutu ili se moraju pobliže odrediti dionice čiji imatelji imaju to pravo.[19]

Zakonom o trgovačkim društvima propisano je da dionice čiji imatelji imaju pravo imenovati određeni broj članova upravnog odbora moraju glasiti na ime i da je za njihovo prenošenje potrebna suglasnost društva. "To je važno zbog toga da dioničko društvo uvijek zna tko ima takvu važnu ovlast u društvu i da može odlučiti kome će je dati, jer nije svejedno tko je osoba koja neposredno imenuje članove upravnog odbora oduzimajući u tome dijelu glavnoj skupštini pravo izbora određenog broja članova tog organa."[20]

Zakonom o trgovačkim društvima je propisano da radnici u upravni odbor imenuju jednog svog predstavnika. Prijedlog odluke o izboru upravnog odbora koji se objavljuje na dnevnom redu glavne skupštine stavlja prethodni upravni odbor, ali u odlučivanju o tome kakav će se prijedlog staviti ne sudjeluje predstavnik radnika u tom odboru.

Svi dioničari koji imaju pravo imenovati članove upravnog odbora mogu tako zajedno imenovati najviše jednu trećinu članova tog organa. U tu se trećinu članova ne računa predstavnik radnika. Time se postavlja ograničenje da dio

---

[18] Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija, str. 13.
[19] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 (čl. 272d)
[20] Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija, str. 15.

dioničara društva, iako nema većinu u glavnoj skupštini, ne preuzme u društvu toliko prevladavajući položaj da praktički ostvaruje samo svoje interese.

2.3. Trajanje mandata članova upravnog odbora

Trajanje mandata članova upravnog odbora određeno je Zakonom o trgovačkim društvima. "Članovi upravnog odbora biraju se, odnosno imenuju na vrijeme određeno statutom ili odlukom glavne skupštine ali najviše na šest godina i mogu biti ponovno birani, odnosno imenovani."[21]

Mandat članova upravnog odbora počinje najranije s prihvaćanjem izbora, ali se može odrediti da to bude i kasnije, pa i tako da se izbor odnosno imenovanje obave uz odložni uvjet, ako je tada početak mandata za društvo dovoljno određen.

Svi izvršni direktori i predsjednika upravnog odbora moraju svaku promjenu u sastavu upravnog odbora bez odgađanja objaviti onako kako objavljuju priopćenja društva i u propisanome roku od 15 dana podnijeti registarskom sudu prijavu za upis promjene u sudski registar.

[21] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 (čl. 272c)

3. OVLASTI UPRAVNOG ODBORA

S obzirom da je upravni odbor organ kod monoističkog ustroja društva, on preuzima funkciju uprave i nadzornog odbora koji su obavezni organi dualističkog ustrojstva društva. Tako se u nadležnosti upravnog odbora svrstavaju:[22]

- vođenje društva,
- postavljanje osnova za obavljanje predmeta poslovanja,
- imenovanje i opoziv imenovanja izvršnih direktora,
- nadziranje kako se vode poslovi društva,
- zastupanje društva prema izvršnim direktorima.

Upravni odbor je dužan obavljati sve ono što je potrebno za dobrobit društva, osim onoga što je u nadležnosti glavne skupštine.

3.1. Vođenje društva

Vođenje društva od strane upravnog odbora je strateško vođenje društva. Ono obuhvaća:

- određivanje poduzetničke politike društva,
- određivanje ciljeva koji se žele postići provođenjem poslovne politike,
- izbor sredstava i njihovih izvora kako bi se postigli ciljevi.

Spomenuti poslovi se ne mogu dati u nadležnost nekom drugom izvan ni unutar poduzeća kojeg je društvo nositelj. Da bi upravni odbor mogao ispuniti zadaću vođenja društva ovlašten je davati obvezne upute i smjernice izvršnim direktorima. To predstavlja najvažnije sredstvo kojim usmjerava vođenje poslova društva prema onome što postavi vođenjem društva.

[22] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1006.

U okviru vođenja društva upravni odbor ovlašten je donositi interne opće akte kojima uređuje postupanje u društvu. U opće akte spadaju poslovnik o radu upravnog odbora, poslovnik za rad izvršnih direktora, pravilnike, odluke opće naravi, naputke i sl.

Upravni odbor postavlja osnove za obavljanje predmeta poslovanja što znači da donosi planove i na drugi način postavlja okvir za vođenje poslova društva, tj. kako će se predmetom poslovanja ostvariti cilj društva. Riječ je o svim vrstama planova koje u pravilu pripremaju izvršni direktori putem stručnih službi i tijela upravnog odbora, ali ih smije donijeti samo upravni odbor. Na taj način se izvršnim direktorima postavljaju okviri djelovanja i daju smjernice za rad koje su za njih obvezne.

3.2. Imenovanje i opoziv imenovanja izvršnih direktora

"Da bi mogao osigurati provođenje poslovne politike koju odredi, upravnom odboru je dano u nadležnost imenovanje i opoziv imenovanja izvršnih direktora i u tome njegov položaj odgovara položaju nadzornog odbora."[23] Kako je vođenje poslova povjereno izvršnim direktorima, razumljivo je da njihov rad može nadzirati samo upravni odbor. Riječ je o organu sa stručnim sastavom koji to omogućuje, za razliku od glavne skupštine koja po naravi stvari nema takve sposobnosti.

Članovi upravnog odbora koji su i izvršni direktori u društvu ne sudjeluju u odlučivanju o imenovanju i opozivu imenovanja izvršnih direktora, njihovoj odgovornosti i odnosima s društvom. Članove upravnog odbora koji su izvršni direktori ne uzima se u obzir pri određivanju kvoruma ni većina potrebnih za donošenje odluka u tim stvarima.[24]

---

[23] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1009.
[24] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, čl. 272j.

3.3. Nadziranje vođenja poslova društva

Od upravnog odbora se traži da sustavno poduzima mjere nadzora kako bi pravodobno otkrio okolnosti koje dovode u opasnost društvo i njegovo poslovanje.

Od upravnog odbora se traži da sustavno poduzima mjere nadzora kako bi pravodobno otkrio okolnosti koje dovode u opasnost društvo i njegovo poslovanje.

Dužnost upravnog odbora je i nadležnost vođenja poslovnih knjiga, tj. briga da se taj posao uredno obavi pa je za to i odgovoran društvu. "Vođenje poslovnih knjiga obavljaju stručne službe kojima rukovode izvršni direktori. Izvršni direktori za to odgovaraju upravnom odboru. Upravni odbor brine se o tome da se uredno vode poslovne knjige društva. Dužan je poduzimati mjere prikladne za sustavni nadzor nad vođenjem poslova društva kako bi se pravodobno otkrile okolnosti koje dovode u opasnost društvo i njegovo poslovanje."[25]

Izvršni direktori dužni su upravnom odboru podnijeti godišnja financijska izvješća i izvješće o stanju društva. Upravni odbor mora ispitati ta izvješća i prijedlog odluke o upotrebi dobiti. O provedenim spomenutim ispitivanjima upravni odbor mora u pisanom obliku izvijestiti glavnu skupštinu.

3.4. Zastupanje društva prema izvršnim direktorima

Upravni odbor zastupa društvo prema izvršnim direktorima, ali u tome ne sudjeluju izvršni direktori ako su članovi upravnog odbora. U zastupanju društva ne može sudjelovati nijedan od izvršnih direktora kada upravni odbor zastupa društvo prema bilo kojemu od njih.

Upravni odbor zastupa društvo zajedno s izvršnim direktorima, bez obzira jesu li ili nisu članovi tog odbora, u parnici u kojoj se pobija odluka glavne skupštine

[25] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 272h)

Upravni odbor može obavljanje samo pojedinih radnji u vezi s pripremom i vođenjem glavne skupštine povjeriti izvršnim direktorima, ali ne i cijeli posao oko njezina sazivanja tako da on više nema tu ovlast.

Upravni odbor nije organ koji zastupa društvo prema trećima te se Zakonom samo izuzetno propisuje kada je on preuzima takvu ulogu.

4. NAČIN RADA UPRAVNOG ODBORA

Način rada upravnog odbora najčešće je uređen Poslovnikom o radu upravnog odbora. Upravni odbor može donijeti poslovnik o radu. Statutom se mogu urediti pojedina pitanja rada upravnog odbora i to ga obvezuje.[26]

Zakon propisuje da se na način rada upravnog odbora na odgovarajući način primjenjuju odredbe o nadzornom odboru u pogledu sazivanja sjednice odbora, sudjelovanja na tim sjednicama, odlučivanja, vođenja zapisnika i imenovanju i ovlastima tijela upravnog odbora. Ipak, postoje i neke razlike. One se svode na različitu ulogu nadzornog i upravnog odbora i na to što su u prvom navedenom organu svi članovi u istom položaju, a u drugom treba razlikovati neizvršne od izvršnih direktora. Nadzorni odbor nije ovlašten voditi društvo, a na vođenje poslova u društvu ima vrlo ograničen utjecaj. Zbog toga je položaj upravnog odbora bitno različit jer je taj organ ovlašten voditi društvo prepuštajući izvršnim direktorima vođenje poslova u mjeri u kojoj to sam ne čini. Stoga se pozornost koju su dužni pokazati članovi upravnog odbora proširuje na šira područja djelovanja, a samim time je i relevantna za odgovornost za djelovanje na širem području nego što je to slučaj s članovima nadzornog odbora.

4.1. Konstituiranje upravnog odbora

Članovi upravnog odbora, na način određen statutom, biraju između sebe predsjednika i najmanje jednog zamjenika predsjednika. Za predsjednika i prvog zamjenika predsjednika upravnog odbora ne može biti izabrana osoba koja je istodobno izvršni direktor u društvu. Predsjednik i zamjenik se izabiru na način određen statutom kojim se propisuje način sazivanja konstituirajuće sjednice odbora. Članovi upravnog odbora biraju predsjednika između sebe što vrijedi i za njegove zamjenike.

[26] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 272i)

Na dnevnom redu konstituirajuće sjednice prvog upravnog odbora trebalo bi biti i imenovanje izvršnih direktora jer društvo ne može biti bez njih, a ne bi imao ni tko podnijeti prijavu za upis članova upravnog odbora i izvršnih direktora u sudski registar.

Nakon što upravni odbor izabere predsjednika i njegova zamjenika, izvršni direktori su zajedno s predsjednikom odbora dužni u općem roku dužni podnijeti registarskom sudu prijavu za upis funkcija tih osoba u sudski registar.

4.2. Sjednice upravnog odbora

Na sazivanje sjednica upravnog odbora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o načinu rada nadzornog odbora (Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, čl. 265.). To obično čini poslovnikom u mjeri u kojoj to nije uređeno statutom društva.

"Predsjednik upravnog odbora priprema i saziva sjednice toga odbora i predsjedava im te usklađuje rad odbora i eventualnih njegovih tijela, komunicira s drugim organom društva u ime tog odbora i djeluje izvan društva u ime odbora. Zamjenik predsjednika ima prava i dužnosti predsjednika ali samo ako je ovaj spriječen u obavljanju svoje funkcije."[27]

Najmanji broj sjednica koje upravni odbor treba održati godišnje propisan je Zakonom.[28] U pravilu se sjednice održavaju jednom tromjesečno, a najmanje jednom u pola godine, ali se statutom može odrediti i njihov veći broj u godini. O sazivanju sjednice odlučuje predsjednik, ali o tome može odlučiti i upravni odbor.

---

[27] Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija str. 30.
[28] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 272j)

"Sazivanje sjednice može tražiti svaki član odbora i za to mora navesti razlog i svrhu pa ju je predsjednik dužan sazvati. To mogu tražiti i izvršni direktori."[29]

Na vođenje zapisnika sa sjednica upravnog odbora i na pravo članova odbora u vezi s time na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 264. Zakona o trgovačkim društvima.

O sjednicama upravnog odbora mora se voditi zapisnik. Zapisnik sjednice upravnog odbora može voditi predsjednik, član upravnog odbora ili pak odbor za to može odrediti neku drugu osobu koja nije član odbora. Zapisnik sa sjednice potpisuje predsjednik ili njegov zamjenik koji je vodio sjednicu.

Zapisnik sadrži, uz ostale elemente, dnevni red i bitan sadržaj sjednice, tj. rasprave, te donesene odluke. Svaki član upravnog odbora ima pravo na uvid u zapisnik.

Zapisnici i drugi materijali sa sjednica upravnog odbora se trebaju čuvati u arhivi društva radi eventualnih naknadnih potreba. Na taj način može se dobiti uvid u kontinuitet rada upravnog odbora.

4.3. Odlučivanje u upravnom odboru

Upravni odbor u pravilu radi i odlučuje u sjednicama. Odluke se mogu donositi ako na sjednici na kojoj se donosi odluka prisustvuje najmanje onaj broj članova tog odbora koji je propisan statutom. "Propiše li statut neki kvorum za sjednicu upravnog odbora, taj organ neće moći donositi valjane odluke ako uvjet kvoruma nije ispunjen."[30]

"Svi članovi upravnog odbora imaju jednako pravo glasa. Zakon isključuje pravo glasa članovima upravnog odbora koji su i izvršni direktori pri odlučivanju o

---

[29] Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija str. 31.
[30] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1022.

imenovanju i opozivu imenovanja izvršnih direktora, njihovoj odgovornosti i odnosima s društvom."[31]

Odluke u upravnom odboru mogu se donositi i bez održavanja sjednice. Tu mogućnost mogu isključiti statut ili poslovnik o radu odbora. Da bi se tako moglo glasovati, dovoljno je da se nitko od članova odbora ne usprotivi takvom davanju glasa. Donošenje odluka izvan sjednice omogućuje brzo reagiranje upravnog odbora. Ovakav način uobičajen je onda kada je riječ o davanju prethodne suglasnosti na radnje izvršnih direktora, kako relativno rijetko održavanje sjednica upravnog odbora ne bi sprječavalo izvršne direktore u redovnom i pravodobnom poduzimanju radnji vođenja poslova društva.

4.4. Obaviještenost članova upravnog odbora

Obaviještenost članova upravnog odbora nužna je kako bi upravni odbor mogao ostvariti svoje dužnosti u društvu. Upravni obor može u svako doba tražiti od izvršnih direktora izvješća o pitanjima vezana za poslovanje društva. Također, isto to može zatražiti i svaki član odbora.

"Svaki član odbora ima pravo uvida u sve što ima pravo upravni odbor pa ima i pravo zahtijevati da mu se sva izvješća izvršnih direktora dadu na uvid. Predsjednik upravnog odbora dužan je izvijestiti članove odbora o izvješću izvršnih direktora najkasnije na prvoj sjednici odbora koja se održi po primitku tog izvješća."[32]

4.5. Pomoćna tijela upravnog odbora

Upravni odbor može imati pomoćna tijela čiji je cilj olakšanje rada upravnom odboru. Pomoćna tijela prate područje koje im je povjereno, obavljaju nadzor, o

---

[31] Isto, str. 1020.
[32] Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija str. 37.

tome izvješćuju upravni odbor, iznose prijedloge i stajališta i sl. Upravni odbor može pomoćnim tijelima davati i posebne zadatke.

Pomoćna tijela mogu biti povjerenstva, komisije, odbori i sl. Oni mogu imati svoje poslovnike o radu i o svom radu moraju redovito izvješćivati upravni odbor. Sastaju se obično prije sjednica odbora i raspravljaju pojedina pitanja koja su na dnevnom redu, te podnose upravnom odboru prijedloge odluka iznoseći razloge za i protiv njihovog prihvaćanja. Time se štedi vrijeme članovima upravnog odbora, jer se ubrzava rad sjednica i bitno unapređuje njihova obaviještenost.

"Uobičajeno je da upravni odbor osniva više komisija na čijem su čelu obično njegovi članovi, iako to ne mora biti tako, koje imaju vrlo važnu ulogu u radu odbora vođenjem brige o područjima djelovanja društva za koja su osnovane, primjerice za reviziju, za imenovanja, za nagrađivanje, za planiranje, za razvoj, za investicije."[33]

[33] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1032.

5. DUŽNA POZORNOST I ODGOVORNOST ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA

"Članovi upravnog odbora moraju u vođenju poslova pokazati pozornost koja se traži za primjereni izbor osoba koje odbor imenuje, u davanju uputa za njihov rad i u primjerenom nadzoru nad onim kako se u društvu radi."[34]

Brojni su razlozi uvođenja pravila poslovne prosudbe. Ono ima svrhu zaštite člana upravnog odbora, rješavanje problema sukoba interesa između dioničara i članova upravnih odbora s obzirom na to da vode poslove na vlastitu odgovornost.

Pri određivanju u čemu se sastoji pozornost članova uprave treba uzeti u obzir:

- dužnost članova uprave pridržavati se pravila kojima se uređuje unutrašnji život društva,
- dužnost postupanja po pravilima o djelovanju društva prema trećim osobama,
- obveza na međusobnu korektnu suradnju,
- dužnost postupanja u svemu s pažnjom koja se zahtijeva u struci,
- iskazivanje lojalnosti prema društvu i dioničarima i
- pridržavanje granica postavljenih slobodnoj poduzetničkoj prosudbi osoba koje vode poslove društva.[35]

Članovi upravnog odbora poslovnu tajnu moraju čuvati sve povjerljive podatke i tajne udruženja koje saznaju u vođenju poslova.[36] Posebnu pozornost treba posvetiti nadzoru financijskog stanja društva, te pri izboru osoba koje se imenuju izvršnim direktorima.

---

[34] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1034.
[35] Horak, H., Dumančić, K., Pravilo poslovne prosudbe u Hrvatskom i pravu SAD, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 29, br. 2, str. 987.
[36] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl.606)

S obzirom da su članovi upravnog odbora izvršni i neizvršni direktori njihove zadaće i odgovornosti se razlikuju. Izvršni direktori dužni su pokazati profesionalnu pozornost voditelja društva. Oni moraju biti detaljno upoznati sa stanjem društva jer je njihova odgovornost dvostruka. Na jednoj strani sudjeluju u donošenju odluka kao upravni odbor o snose punu odgovornost za njihovu provedbu. Dužnost je svakog člana upravnog odbora da ne preuzima odgovornost za poslove za koje nema potrebna znanja i vještine. "Član upravnog odbora mora postupati s prosječnom pozornošću koja je u struci u kojoj isti vodi poslove društva određena objektivnim mjerilima."[37]

Odgovornost članova je subjektivna i individualna, a pretpostavke odgovornosti određuju se za svakog člana odvojeno. Članovi upravnog odbora solidarno su odgovorni udruženju za štetu koju mu prouzroče povredom svojih obveza. Ako je sporno jesu li članovi uprave postupali s pozornošću urednog i savjesnog voditelja poslova, moraju dokazati da su tako postupili.

Izvršni direktori vode poslove društva i zastupaju društvo. Oni djeluju na način na koji djeluje i uprava društva pa je sukladno tomu njihova odgovornost identična odgovornosti članova uprave. Od njih se prilikom vođenja poslova društva očekuje povećani stupanj pozornosti, pozornost dobrog stručnjaka, dok se za neizvršne direktore, čija je funkcija na neki način slična funkciji članova nadzornog odbora.

Uvođenjem pravila poslovne prosudbe dana je mogućnost članovima upravnog odbora da se oslobode odgovornosti za poslovne odluke koje donose ako su pri donošenju istih na temelju primjerenih informacija razumno pretpostavili da djeluju za dobrobit društva i pri tom nisu postupali protivno obvezi o načinu vođenja poslova društva.[38]

---

[37] Horak, H., Dumančić, K., Pravilo poslovne prosudbe u Hrvatskom i pravu SAD, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 29, br. 2, str. 975.
[38] Isto, str, 980.

6. PRESTANAK ČLANSTVA U UPRAVNOM ODBORU

6.1. Načini prestanka članstva u upravnom odboru

Ovisno o razlogu, članstvo u upravnom odboru prestaje nastupom odleđene okolnosti ili se pak za to traži i neka dodatna radnja. Kod toga ne mora uvijek biti riječ o radnji koju poduzima društvo. Članstvo u upravnom odboru društva može prestati na više načina:[39]

- istek trajanja mandata,
- opoziv člana upravnog odbora,
- ostavka člana upravnog odbora,
- ostali načini.

Članstvo u upravnom odboru ne može prestati sporazumom, te nije moguća suspenzija člana u upravnog odbora. Člana upravnog odbora može se jednostavno opozvati i na njegovo mjesto izabrati, odnosno imenovati novoga.

Ostavka člana upravnog odbora predaje se izvršnim direktorima jer su oni ovlašteni za zastupanje društva, no nema zapreke ni da se ostavka izjavi predsjedniku upravnog odbora ili da se jednostavni naslovi upravnom odboru ili samo društvu.

6.2. Istek trajanja mandata

Članove upravnog odbora može se izabrati/imenovati samo na određeno vrijeme. Zakon propisuje da mandat članu tog odbora može trajati najviše šest godina, a statutom se može propisati i njegovo kraće trajanje.

[39] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1036.

Ovisno o mogućnosti predviđenoj statutom i o odluci glavne skupštine, trajanje mandata može se odrediti brojem godina, mjeseci ili dana, do određenog datuma ili pak do dana zaključenja glavne skupštine na kojoj se odlučuje o godišnjim financijskim izvješćima ili ih se prima na znanje za u statutu određenu poslovnu godinu nakon izbora odnosno imenovanja.[40]

6.3. Opoziv člana upravnog odbora

Članove upravnog odbora prije isteka mandata može opozvati glavna skupština, onaj tko ga je imenovao ili sud.

"Glavna skupština može opozvati člana upravnog odbora i prije isteka mandata za koji je izabran. Za odluku o tome potrebna je većina od najmanje tri četvrtine od danih glasova. Statutom se može odrediti da je za to potrebna veća većina a može se zahtijevati i ispunjenje dodatnih pretpostavki."[41]

Odluka o opozivu člana upravnog odbora ne mora biti obrazložena i bez obzira na razlog opoziva, većina glasova koja se za to traži mora biti ista. Da bi odluka o opozivu bila valjana, mora se priopćiti članu upravnog odbora koji je opozvan.

"Imenovanoga člana upravnog odbora može u svako doba opozvati onaj tko ga je imenovao i zamijeniti ga drugom osobom. Ako više nisu ispunjene pretpostavke za imenovanje člana nadzornog odbora koje su određene statutom, glavna skupština može imenovanoga člana opozvati običnom većinom glasova."[42]

Člana nadzornog odbora može opozvati onaj tko ima dionice što daju pravo na imenovanje u upravni odbor ako je on njihov zakoniti imatelj u vrijeme opoziva.[43]

---

[40] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1037.
[41] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 259)
[42] Isto.
[43] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1042.

Na zahtjev upravnog odbora ili dioničara koji imaju dionice na koje otpada najmanje jedna desetina temeljnog kapitala društva, sud će opozvati člana toga odbora ako za to postoji važan razlog. "O postavljanju zahtjeva nadzorni odbor odlučuje običnom većinom glasova. Ako se radi o članu koji je imenovan u upravni odbor, zahtjev sudu mogu postaviti i dioničari koji imaju dionice na koje otpada najmanje jedna desetina temeljnoga kapitala društva ili najmanje 8.000.000,00 kuna tog kapitala."[44]

O opozivu člana upravnog odbora sud odlučuje u izvanparničnom postupku.[45]

6.4. Ostavka člana upravnog odbora

Predsjednik i član nadzornog odbora mogu dati ostavku. Za prestanak članstva u nadzornom odboru nije potrebna odluka glavne skupštine. Ostavka se u pisanom obliku izjavljuje društvu i, ako iz nje ne proizlazi što drugo, djeluje od dana kada je dana. Uprava društva je dužna o tome odmah izvijestiti sve članove nadzornog odbora.[46]

Da bi ostavku bila valjana, potrebno je da očitovanje volje koje to sadržava prispije izvršnim direktorima društvu, jer je tu riječ o očitovanju volje koje je valjano kada prispije društvu. Statutom se može urediti da se ostavka predaje predsjedniku upravnog odboru.

---

[44] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 260)
[45] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1045.
[46] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 260a)

6.5. Ostali načini prestanka članstva u upravnom odboru

Ostali načini prestanka članstva u upravnom odboru mogu biti:[47]

- smrt člana upravnog odbora,
- gubitak zakonom propisanog svojstva koje se traži za člana upravnog odbora,
- statusna promjena društva,
- prijelaz društva na dualistički ustroj organa,
- otvaranje stečajnog postupka nad društvom,
- prestanak društva.

Položaj u upravnom odboru nije nasljediv i smrću člana upravnog odbora prestaje članstvo u upravnom odboru.

Izgubi li član upravnog odbora neko svojstvo koje se zakonom traži za člana tog organa, gubitkom log svojstva prestaje mu članstvo u upravnom odboru. To je, primjerice, slučaj kada se članu upravnog odbora oduzme ili ograniči poslovna sposobnost. Gubitak svojstva propisanog statutom društva nema kao posljedicu prestanak članstva u upravnom odboru, ali je to važan razlog za opoziv takve osobe.

Ukoliko se ustanovi da je predsjednik ili član upravnog odbora u sukobu interesa time gubi sposobnost biti članom upravnog odbora, jer za njega tada vrijedi zakonska zabrana da bude član uprave, a što se primjenjuje na članstvo u upravnom odboru.

Statusna promjena društva može prema okolnostima dovesti do toga da svim članovima prestane članstvo u upravnom odboru društva. Pripajanjem dioničkog društva drugome društvu i spajanjem društava u novo društvo prestaje članstvo u upravnom odboru svim članovima tog odbora u društvu koje time prestaje

---

[47] Barbić, J., (2010) Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1036.

postojati. Podjelom društva razdvajanjem prestaje postojati društvo koje se razdvaja, pa tako i članstvo u njegovu upravnom odboru, jer taj organ više ne postoji.

Otvaranjem stečajnog postupka nad dioničkim društvom prestaju sve ovlasti članova upravnog odbora i prelaze na stečajnog upravitelja

Preoblikovanje društva u društvo s ograničenom odgovornošću dovodi do prestanka članstva u upravnom odboru, jer društvo s ograničenom odgovornošću ne može imati taj organ.[48]

[48] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1048. – 1049.

7. ODNOS DRUŠTVA, PREDSJEDNIKA I ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA

Odnos društva, predsjednika i članova upravnog odbora ne temelji se na izboru odnosno imenovanju člana upravnog odbora i njihovog pristanak da obavljaju taj posao u društvu.

7.1. Pravna narav odnosa društva, predsjednika i članova upravnog odbora

Kada se govori o pravnoj naravi odnosa društva, predsjednika i članova upravnog odbora u tom slučaju je riječ o "jedinstvenom pravnom odnosu mješovite organizacijsko-ugovorne naravi."[49]

Između predsjednika i članova uprave te društva postoje odnosi na dvije razine. To su odnos na statusno-pravnoj i odnos na ugovornoj osnovi. Jedno je odnos koji se temelji na imenovanju članova uprave od strane nadzornog odbora, a drugo je odnos na temelju ugovora koji predsjednik i svaki član sklapa s društvom o obavljanju poslova u upravi. U sklapanju tog ugovora društvo zastupa nadzorni odbor u ime kojeg će djelovati onaj njegov član kojega odbor za to ovlasti, u pravilu njegov predsjednik.

"Uređujući odnos među organima dioničkog društva Zakon o trgovačkim društvima posredno određuje i položaj članova upravnog odbora, ali uz to sadrži i neke odredbe kojima neposredno uređuje prava, obveze pa i odgovornost tih osoba."[50] Zakonom su uređena pitanja naknade članova upravnog odbora za posao koji obavljaju, pravila za ugovore koje član odbora sklapa s društvom, davanje kredita članovima odbora, pozornost i odgovornost članova upravnog odbora i dr.

---

[49] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 998.
[50] Isto

7.2. Pravo i ograničenja predsjednika i članova upravnog odbora

Predsjednik i članovi upravnog odbora imaju pravo na naknadu za svoj rad, ako tako odluči društvo. Zakon ne određuje da oni imaju to pravo već samo to da im se može isplatiti naknada. Društvo može odlučiti da ne plaća naknada svima ili samo nekim članovima upravnog odbora, ali to mora učiniti u statutu ili odlukom glavne skupštine.

Plaćanje naknade obično se određuje odlukom glavne skupštine ili pak u statutu društva, najčešće tako da se u statutu predvidi kako članovi upravnog odbora imaju pravo na naknadu za svoj rad koju određuje glavna skupština.

Izvršni direktori i članovi upravnog odbora ne bi mogli odlučivati o naknadi za rad članova upravnog odbora kao ni sam taj odbor. Među članovima odbora se ne smije provoditi diskriminacija pa se od plaćanja naknade može isključiti nekog člana kad za to doista postoje opravdani razlozi. S time nije u suprotnosti i razlika u primanjima članova upravnog odbora zbog toga što su neki među njima neizvršni, a neki izvršni direktori pa postoji i razlika u njihovu angažmanu u društvu.

Neizvršni direktori samo su članovi upravnog odbora, a izvršni uz to još i operativno vode poslove društva. Zbog dvostruke uloge u društvu razumljivo mora postojati i razlika u primanjima za posao koji se tako obavlja. Visina naknade i obveza društva da je plati obično se određuje odlukom glavne skupštine ili statutom, najčešće tako da se u statutu predvidi kako članovi upravnog odbora imaju pravo na naknadu za svoj rad koju određuje glavna skupština.

Član upravnog odbora ne može na to utjecati već može samo prihvatiti da bude izabran odnosno imenovan u upravni odbor pa mora prije toga utvrditi uvjete ili se dogovoriti o uvjetima pod kojima će obavljati taj posao, s time da se moraju odrediti statutom ili odlukom glavne skupštine.

"Za članove upravnog odbora propisana su i neka ograničenja. Za sve ugovore koje član upravnog odbora sklapa s društvom potrebna suglasnost upravnog odbora."[51]

Da bi se izbjegla moguća zlouporaba pojedinih članova upravnog odbora u društvu, naročito time što mogu imati utjecaj u društvu, Zakon propisuje i posebna pravila za davanje kredita društva članovima upravnog odbora. Za svaki ugovor odnosno poduzimanje pravne radnje koja ima značaj kreditiranja člana upravnog odbora i nekog člana njegove uže obitelji potrebno je odobrenje upravnog odbora.

[51] Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija, str. 22.

8. IZVRŠNI DIREKTORI

Zakon o trgovačkim društvima ne polazi od hijerarhijskog odnosa uprave i nadzornog odbora u dualističkom ustroju, nego im u funkcionalnom smislu daje različite zadaće. S druge strane, budući da u upravnom odboru te dvije funkcije nisu potpuno odvojene, logično je da je i tamo provedena podjela poslova, pa odatle i upotreba različitih naziva za osobe koje mogu biti članovi istog organa: izvršni i neizvršni direktori.

Izvršni direktori mogu, ali i ne moraju biti članovi upravnog odbora i vode poslove društva, dok su neizvršni direktori uvijek članovi upravnog odbora i nadziru vođenje tih poslova.

Pojam izvršnih i neizvršnih direktora veže se isključivo za monistički ustroj organa dioničkog društva, dok je uprava organ dioničkog društva s dualističkim ustrojem koji se sastoji od jedne ili više osoba koje se nazivaju direktori.[52]

Izvršni direktori mogu biti i članovi Upravnog odbora ali nikako većina članova Upravnog odbora Članovi koji nisu izvršni direktori nazivaju se neizvršni direktori. CEO (akr. od engl. *chief executive officer*) je glavni izvršni direktor.[53]

8.1. Imenovanje izvršnih direktora

Upravni odbor imenuje izvršne direktore u skladu na mandatno razdoblje određeno statutom, ali ne dulje od šest godina. Ako ih imenuje više, jednog od njih mora imenovati glavnim izvršnim direktorom. Zakon dopušta i imenovanje

[52] Mavar, L., (2014): Izvršni i neizvršni direktori u dioničkom društvu, dostupno na: http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=18102 (1.3.2016.)
[53] Limun.hr, Leksikon, dostupno na: http://limun.hr/main.aspx?id=10377&Page=2 (1.3.2016.)

zamjenika izvršnih direktora. Na njih se primjenjuje ono što je propisano i za izvršne direktore.[54]

Izvršnim direktorima mogu se imenovati i članovi upravnog odbora ali samo tako da većina članova upravnog odbora budu neizvršni direktori. Time se isključuje odlučujući utjecaj izvršnih direktora na donošenje strateških odluka u vođenju društva i na nadzor nad radom izvršnih direktora.[55]

Statutom se mogu propisati i posebna svojstva osoba koje se imenuje izvršnim direktorima i pobliže urediti način imenovanja od strane upravnog odbora. Imenovanje izvršnih direktora mora se prijaviti za upis u sudski registar.[56]

8.2. Odnos između izvršnih direktora

Zakonom nije razrađen odnos među izvršnim direktorima osim što se na nekim mjestima neposredno ili s pozivom na ono što vrijedi za članove uprave u društvima s dualističkim ustrojem organa predviđa kakav je odnos među njima. Društvu je prepušteno da taj odnos uredi na autonomnoj osnovi, odnosno statutom društva.

Vođenje poslova društva zahtijeva da među izvršnim direktorima postoji koordinacija slična onoj u organu društva. Radi olakšanja komunikacije između upravnog odbora i izvršnih direktora, korisno je da se to čini putem jednoga od njih čija je dužnost da ono što zahtijeva upravni odbor proslijedi ostalima. Zbog toga se među više izvršnih direktora jednoga mora imenovati glavnim čime mu se stavlja u dužnost da se brine o usklađenom djelovanju svih izvršnih direktora.

---

[54] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 272l)
[55] Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, tr. 1053.
[56] Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, (čl. 272l)

Kada društvo ima više izvršnih direktora, oni mogu donijeti poslovnik o svom radu, ali samo ako njegovo donošenje statutom nije stavljeno u nadležnost upravnog odbora ili ako ga taj odbor ne donese. Donošenje poslovnika stoga je u njihovoj supsidijarnoj nadležnosti.

Za donošenje poslovnika potrebna je jednoglasna odluka svih izvršnih direktora. Takav način odlučivanja se ne traži kada poslovnik za rad izvršnih direktora donosi upravni odbor. No, izvršni direktori ne bi mogli poslovnikom urediti da će voditi poslove društva drugačije, a ne samo zajedno. To se može učiniti samo poslovnikom kojega donese upravni odbor.

Prestanak mandata izvršnog direktora u pravilu ne mora značiti i prestanak mandata člana upravnog odbora. Od načina kako glavnom izvršnom direktoru i izvršnom direktoru prestaje mandat Zakon izričito uređuje samo opoziv imenovanja. Opozivom imenovanja ne dira se u ugovor koji je glavni izvršni direktor i izvršni direktor sklopio s društvom o obavljanju svoje funkcije u društvu.

Izvršni direktor može dati ostavku koju mora dati u pisanom obliku upravnom odboru društva. O ostavci se mora odmah obavijestiti ostale izvršne direktore.

8.3. Ovlasti izvršnih direktora i njihov odnos s društvom

Izvršni direktori vode poslove društva. Za položaj izvršnih direktora odlučno je da im je upravni odbor ovlašten davati obvezne upute koje oni moraju slijediti, a obveza izvršnih direktora je da postupaju po uputama.

Ako je imenovano više izvršnih direktora, oni su ovlašteni voditi poslove društva samo zajedno. Statutom ili poslovnikom o radu izvršnih direktora kojeg donese upravni odbor može se odrediti i drukčiji način vođenja poslova. Ovlasti koje su zakonom dane upravnom odboru ne mogu se prenositi na izvršne direktore.

Zakon ne dopušta da izvršni direktori sami određuju kako će voditi poslove društva. Zato je to stavljeno u nadležnost organa društva u kome oni mogu utjecati na donošenje poslovnika samo u mjeri u kojoj su njegovi članovi ali pritom ne

mogu imati odlučujuću ulogu osim što na donošenje odluke mogu utjecati snagom svoje uvjerljivosti.

Zakon posebno propisuje obvezu izvršnih direktora da, proizlazi li iz godišnjih ili periodičnih financijskih izvješća društva ili iz njihove slobodne procjene da društvo ima gubitak u visini polovine iznosa temeljnog kapitala društva ili pak ono postane nesposobno za plaćanje ili prezaduženo, o tome moraju bez odgađanja izvijestiti predsjednika upravnog odbora. Iako su i izvršni direktori dužni u takvom slučaju sazvati glavnu skupštinu društva, spomenutim obavještavanjem predsjednika upravnog odbora stavljaju tom odboru na znanje stanje u kome se društvo nalazi tako da, ne ispune li izvršni direktori obvezu sazivanja glavne skupštine, to može učiniti upravni odbor koji ju je također dužan sazvati.[57]

Izvršni direktori dužni su upravnom odboru pripremati godišnje izvješće o stanju društva i konsolidirano godišnje izvješće društva koje je taj odbor dužan podnijeti glavnoj skupštini društva. Izvršni direktori dužni su registarskom sudu podnositi prijave i odgovarajuće isprave za upis u sudski registar kako je to inače propisano za članove uprave, odnosno upravnog odbora.

8.4. Dužna pozornost i odgovornost izvršnih direktora

Dužna pozornost i odgovornost izvršnih direktora podudara se uglavnom s onom koja vrijedi za članove upravnog odbora. "To podrazumijeva odgovornosti za štetu u slučaju iskorištavanja utjecaja u društvu i o postavljanju zahtjeva za naknadu štete prema članovima upravnog odbora. "[58]

S obzirom da je uloga izvršnih direktora dvojaka, dvojaka je i njihova odgovornost. Kada je izvršni direktor i član upravnog odbora, za ono što radi u upravnom odboru odgovara po pravilima o odgovornosti člana upravnog odbora. Na ocjenu pozornosti može utjecati činjenica što je i izvršni direktor.

---

[57] Barbić, J., (2010):, Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb, str. 1060.
[58] Isto, str. 1061.

Kada je riječ o poslu koji obavlja kao izvršni direktor, on odgovara društvu za štetu po pravilima za odgovornost člana uprave. Odgovornost izvršnog direktora je isključena ako postupa po zahtjevu društva.

Ako je upravni odbor dao obvezne upute izvršnom direktoru koje je on dužan slijediti, postupanje po dobivenoj uputi bi u načelu trebalo isključiti odgovornost izvršnog direktora, ali bi moglo zasnovati odgovornost članova upravnog odbora ako je time društvu počinjena šteta.

ZAKLJUČAK

Izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima iz 2007. uvedeno je razlikovanje izvršnih i neizvršnih direktora. To je logična posljedica uvođenja monističkog ustroja organa društva. U dualističkom ustroju organa takvi nazivi nisu potrebni zbog ustrojbeno strogo odvojenih funkcija vođenja poslova društva i nadzora u društvu.

Ovlasti organa dioničkog društva određene su prisilnim propisima i od toga se može odstupiti samo ako to zakon izričito dopušta. Time se napose želi izbjeći sukob nadležnosti između organa.

Kada je riječ o dualističkom ustroju dioničkoga društva, među organima nema hijerarhijskog odnosa, nego oni imaju različite zadaće u društvu. Kod monističkog ustroja to načelo nije toliko izraženo.

U monističkom pristupu uređenju ustroja organa dioničkog društva vođenje poslova nije tako strogo odvojeno od nadzora nad njihovim vođenjem. Nadzor ne obavljaju osobe koje bi bile potpuno odvojene od onih koje vode poslove društva. Dioničko društvo s monističkim ustrojem organa ima, pored glavne skupštine, upravni odbor kao organ u kojemu su oni koji vode poslove društva i oni koji nadziru poslovanje.

Hoće li društvo biti ustrojeno po monističkim ili dualističkim pravilima ovisi o samome društvu. Nema ograničenja u mogućnosti izbora, osim ako to nekim posebnim zakonom ne bi bilo određeno drugačije. Na kojem će načelu društvo biti ustrojeno, određuje se njegovim statutom.

Osobe koje u društvu s dualističkim ustrojem organa vode poslove društva članovi su uprave pa ih se u Zakonu o trgovačkim društvima naziva direktorima, dok funkciju nadzora obavlja nadzorni odbor u kome djeluju njegovi članovi. Kod monističkog sustava nema uprave i nadzornog odbora kao organe društva već samo upravni odbor što se može odrediti statutom. Na taj način upravni odbor

postaje obligatorni organ dioničkog društva u monističkom ustroju u kojem su sjedinjene funkcije nadzora i upravljanja.

Nakon što je uvedena mogućnost korištenja monističkog ustroja organa društva, naziv izvršni direktor može se koristiti samo u smislu koji mu pridaje Zakon, tj. samo u društvima s takvim ustrojem organa i samo da bi se time označile osobe koje doista imaju takvo svojstvo. Zadržavanje tog naziva u dioničkim društvima s dualističkim ustrojem organa moglo bi značiti lažno predstavljanje.

Direktore imenuje nadzorni odbor, odnosno upravni odbor ako je riječ o monističkom ustrojstvu. Izvršni direktori ne čine organ društva i u odnosu prema upravnom odboru u bitno su drukčijem položaju od položaja članova uprave prema nadzornom odboru u društvima s dualističkim ustrojem organa. Naime, upravni odbor je izvršnim direktorima ovlašten davati obvezne upute koje oni moraju slijediti, a može i u svako doba opozvati imenovanje svakog izvršnog direktora, a da za to ne mora postojati važan razlog.

Uprava društva sastoji se od jednoga ili više direktora. Ako upravni odbor imenuje više izvršnih direktora, jednoga od njih mora imenovati glavnim izvršnim direktorom, kome se mogu dati i neke posebne ovlasti, a najčešće mu pripada i odgovornost koordiniranja u komunikaciji između ostalim izvršnim direktorima.

U pogledu upravljanja društvom kao organizacijom, u stručnoj literaturi spominje se pet funkcionalnih razina upravljanja (menadženta):[59]

- STRATEŠKO PLANIRANJE je centralna upravljačka funkcija. Suština strateškog menadžmenta ogleda se u predviđanju promjena, odnosno "skrivenih signala" u okruženju i pravovremenom reagiranju na uočene promjene;
- ORGANIZIRANJE je proces dizajniranja funkcionalne organizacijske strukture;

[59] Rahmić, Z., Šehić, Dž. (2009), Menadžment, Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, str. 22.

- MENADŽMENT LJUDSKIH RESURSA je funkcija kojom se popunjavaju i održavaju popunjenima mjesta u organizacijskoj strukturi. Menadžment ljudskih resursa bavi se kadrovskim popunjavanjem organizacijske strukture.
- VOĐENJE predstavlja funkciju kojom se zaposleni usmjeravaju, motiviraju i potiču kako bi obavili postavljene zadatke.
- KONTROLA održava organizaciju na "pravom putu", tj. mjeri ostvarene rezultate, upoređuje ostvareno sa planiranim i poduzima korektivne akcije u slučaju odstupanja.

U praksi se često pored naziva direktora, generalnog direktora, ili predsjednik, susreće naziv menadžer. Top menadžerima se nazivaju menadžeri na vrhu organizacijske hijerarhije. Ovi menadžeri utvrđuju poslovnu politiku, rukovode suradnjom između organizacije i njenog okruženja i odgovorni su za poslovanje cjelokupne organizacije. Srednji menadžment može obuhvatiti više nivoa unutar organizacije. Broj menadžera srednje linije zavisi od ukupnog broja nivoa u organizacijskoj hijerarhiji. Menadžeri na ovom nivou su odgovorni za poslovanje odjeljenja, sektora, službi u poduzeću, tj. oni odgovaraju za druge menadžere i izvještaj podnose višim menadžerima. Menadžeri prve linije su oni menadžeri koji imaju najniži nivo odgovornosti za rad drugih ljudi. Oni koordiniraju rad neposrednih izvršilaca.

Drugi kriterij za klasifikaciju menadžera u organizacijama može biti obim aktivnosti kojima rukovode. Prema ovom kriteriju razlikuju se funkcijski i generalni menadžeri. Funkcijski menadžer je zadužen za samo jedno poslovno područje, jednu funkciju. Razlikuju se menadžeri proizvodnje, financijski menadžeri, menadžeri istraživanja i razvoja, marketing menadžeri itd. Generalni menadžeri nadgledaju kompleksnu jedinicu, imaju odgovornost za ukupne rezultate bilo poduzeća u cjelini ili njegovih strateških poslovnih jedinica.

Slika 1. Prikaz razina menadžmenta

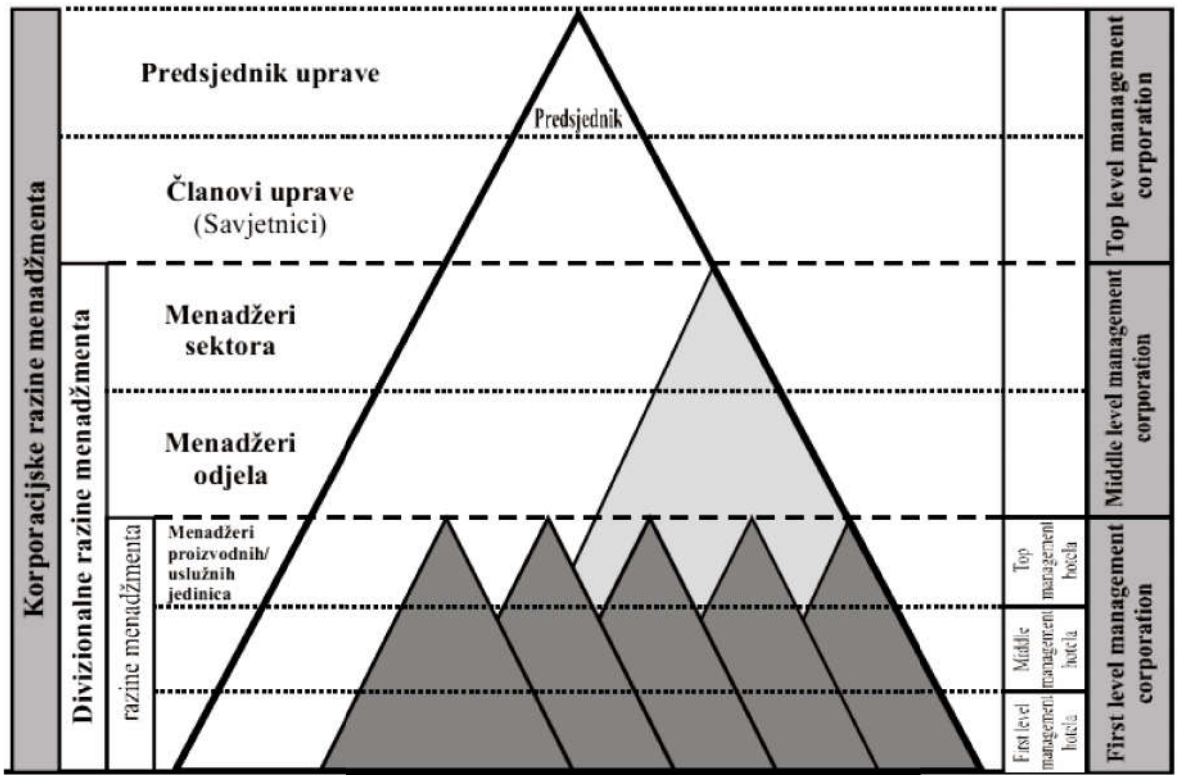

Prema: Rahmić, Z., Šehić, Dž. (2009), Menadžment, Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo

Direktori rade na ključnim poslovima koji su vezani za upravljačke i izvršne poslove. Direktor zastupa društvo i odgovoran je za zakonitost rada društva. Najvažnije dužnosti direktora su upravljanje radom društva, tj. planiranje, organiziranje, koordiniranje rada i nadzor nad poslovanjem.

Direktor upravlja imovinom društva s pozornošću i odgovornošću, brine o urednom i točnom vođenju poslovnih knjiga društva, te donosi godišnji financijski plan i izvještaj o radu društva.

Nadalje, direktor brine ostvaruje li društvo poslovnu politiku i planirane rezultate poslovanja, predlaže upravnom odboru i glavnoj skupštini nova rješenja u pravcu poboljšanja i unapređenja rada društva kao i donošenje općih akata društva.

Direktor je osoba koja organizira rad, usmjerava ga i osigurava njegovo izvršenje naporom i radom drugih ljudi. Upotrebljava svoje sposobnosti, stručne vještine i znanja u donošenju odluka sa svrhom komuniciranja, utjecanja i vođenja drugih

prema postizanju organizacijskih ciljeva. Direktor odlučuje i donosi odluke, planira, organizira, koordinira, usmjerava i kontrolira ukupne resurse organizacije (poduzeća, društva).

LITERATURA

1. Bahtijarević-Šiber F.; Sikavica P. (2001): Leksikon menedžmenta, Masmedia, Zagreb
2. Barbić, J., (2008): Upravni odbor dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, seminar, Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Opatija
3. Barbić, J., (2010): Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak 2., Organizator, Zagreb
4. Barbić, J., Pregled odredbi Zakona o trgovačkim društvima o monističkom ustroju organa dioničkog društva, dostupno na: http://www.udruga-korporativnih-pravnika.hr/dld/Pregled%20odredbi%208. ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA, NARODNE NOVINE 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15-a%20o%20monistickom%20ustroju%20organa%20dionickog%20drustva.pdf (1.3.2016.)
5. Horak, H., Dumančić, K., (2008): Pravilo poslovne prosudbe u Hrvatskom i pravu SAD, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 29, br. 2, 975-1008
6. Horak, H., Dumančić, K., Preložnjak, B., Šafranko, Z., (2011): Uvod u trgovačko pravo, HDK i partneri j.t.d., Zagreb
7. Marinković Drača, D, Direktor koji ujedno obavlja i određene poslove iz djelatnosti društva, dostupno na: http://www.poslovni-info.eu/sadrzaj/trgovacko-pravo/direktor-koji-ujedno-obavlja-i-odredene-poslove-iz-djelatnosti-drustva/#sthash.M2sfQ2X6.dpuf (25.2.2016.)
8. Mavar, L., (2014): Izvršni i neizvršni direktori u dioničkom društvu, dostupno na: http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=18102 (1.3.2016.)
9. Petrović, S., Ceronja, P. (2013): Osnove prava društava, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb
10. Rahmić, Z., Šehić, Dž. (2009), Menadžment, Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo

11. Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15
12. Zelenika, R. (2000): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka

INTERNET STRANICE

Hrvatski leksikon, Upravni odbor, http://www.hrleksikon.info/definicija/upravni-odbor.html (24.2.2016.)

Limun.hr, Leksikon, http://limun.hr/main.aspx?id=10377&Page=2 (1.3.2016.)